

Književnost.

Slovenska.

Popolna slovnica esperantskega jezika. Priredil, izdal in založil Ljudevit Koser, Juršinci pri Ptuj, Štajersko. Cena K 1:20. Tiskal C. Albrecht, Zagreb, 1910. — Kaj pa je tebe treba biló? boš nemara vzkliknil, začuvši, da smo dobili tudi Slovenci esperantsko slovnico. A ne zdi se mi ta vzklik opravičen, temveč bolj umestno bi bilo, da pravimo: Zakaj pa tebe že prej ni bilo? Bridka in žalostna resnica je sicer, da še nimamo nobene dobre francoske, angleške ali italijanske slovnice, ki bi odgovarjala zahtevam časa, a

LID JEASU
novi abesinski neguš

to še ni nikak povod, da bi se ne smeli priklopiti tudi mi Slovenci velikemu kulturnemu gibanju mednarodnega jezika. Že pred dvema letoma se je razglasila ta knjiga po slovenskih časopisih, a različne ovire so preprečile, da knjiga ni mogla iziti poprej. — Slovnica je prirejena po knjigi: *Vollständiges Lehrbuch der Esperanto-Sprache* von J. Borel, kateremu je služilo kot vzor izvrstno delo na tem polju, slovnica pariškega profesorja Cart: *L'Esperanto en dix leçons*. Tudi drugim narodom je bila francoska knjiga vzor za prirejanje esperantskih slovnice. — V deset lekcij je razdeljena vsa snov. Vsaka lekcija obsega posebej najprej slovnico, nato besede, vedno v psiholoških skupinah (n. pr.: družina, človeško telo, čas, zdravje, stanovanje i. dr.) potem sledijo naloge in berilo. V drugem

delu je na pet in pol straneh obdelana precej kratko, a pregledno sklanja esperantskega jezika. Na koncu je knjigi pridejan tudi še ključ, to je prevod slovenskih nalog v esperanto. Slovnica je torej pisana v prvi vrsti za praktične, vsakdanje potrebe, kakor so pisane navadno dandanašnji konverzacijske slovnice. — Kar se tiče formalne strani te knjige, smo z njo lahko zadovoljni, ker je snov pravtako dobro razvrščena kot v francoskem originalu. Zlasti so hvalevredne obširne vaje, ki bodo začetnikom prav dobrodošle. Morebiti bi ne bilo odveč, ko bi se bil pisatelj ozrl včasih tudi bolj na slovenske razmere ter nam v berivu povedal kaj iz domačega življenja ter iz slovenske kulturne zgodovine, kar bi gotovo povzdignilo še bolj vrednost te knjige. Večkrat je piscu izpodletela kaka slovniška napaka. Besede *zapon* (str. 23) v pomenu „suffix“, pač ni rabiti, ker pomeni *Heftel*, *Schnalle*. Bolje nam služi v ta namem *prPONka*, torej, kar se besedi na koncu *prIPne*. Orodnik vpraš. zaimka *kaj* se tudi ne glasi s čem (str. 92, 93) temveč s čim. Pravilno tudi ni: kot primer naj služi *sled*eci stavek (str. 89). Reči treba namesto tega: *nasled*nji stavek. Ne samo esperanto je strogo glasosloven (fonetičen) jezik, kakor pravi pisatelj (str. 10), glasosloven je tudi vsak drug jezik; hotel je pač reči: Esperanto ima strogo glasosloven pravopis, t. j. vsakemu glasu odgovarja v pisavi le en sam znak. Neprijetno nas tupatam dirnejo tiskovne pomote, a temu ni kriv toliko pisatelj, temveč dejstvo, da se knjiga ni mogla tiskati v domačih tiskarnah, ampak v Zagrebu. Vse to so sicer malenkosti, na katere pa je le paziti, zlasti pri spisovanju učnih knjig. — Vsekakor je knjigo priporočati vsem onim, ki se žele natančneje seznaniti z esperantom, kateri je po mojem mnenju precej povoljna rešitev problema mednarodnega jezika. Priporočal pa bi knjigo tudi vsem onim, ki še vedno zmagujejo z glavo ter a priori zanikavajo možnost mednarodnega jezika. Morebiti postanejo potem popolnoma drugega mnenja o tej stvari.

Fil. Janko Kotnik.

Novi oltar Marijinega vnebovzvetja v Cirkovcah, delo Ivana Sojca. Opisal dr. A. Stegenšek. Z 11 slikami: Maribor, 1909. Cena 40 v. — Že ime pisatelja, premarljivega zgodovinarja in umetnoslovca, jamči, da se majhna knjižica bavi z važnim predmetom. Gre se za delo domačega umetnika, kiparja Ivana Sojca v Vitanju, ki je v Cirkovcah, uro vzhodno od Pragerskega ondoto Marijino cerkev okrasil z nenavadno lepim umotvorom, oltarjem s tabernaklom, kupolo nad njim, in veliko oltarno osrednjo podobo ter več stranskimi — vse iz lesa izrezljano, pobarvano in pozlačeno; le tabernaklova vratica so iz bakra, delo pasarja I. Kagerja iz Maribora. Slike so originalne po motivih in izvedbi, silno nežna pa je Madona v sredi, ki jo obdajajo angeli, izvedeni s čudovito nežnostjo. Knjižica, ki jo krase lepe podobe, naj zanese čut za lepoto hiš božjih med vse sloje in naj zbudi v merodajnih krogih zmisel za to, da se podpira domača umetnost!

Pisano polje. Cvetko Golar. Ljubljana, 1910. — Zbirka pesmic, preprostih, gladko tekočih in zloženih v narodnem duhu, včasih tako, da ni v ničemer